
ANNALIS
UNIVERSITATIS MARIAE CURIE-SKŁODOWSKA
LUBLIN – POLONIA

VOL. XLVII, 3

SECTIO H

2013

* Uniwersytet Gdański, Wydział Ekonomiczny, Zakład Międzynarodowych Rynków Finansowych
** Wyższa Szkoła Bankowa w Toruniu, Katedra Rachunkowości

MAGDALENA MOSIONEK-SCHWEDA*, MACIEJ TOKARSKI**

*Ocena wsparcia współpracy mikro, małych i średnich
przedsiębiorstw z jednostkami naukowymi
ze środków europejskich w ramach pilotażowego
programu „Voucher Badawczy”*

Evaluation of the support for cooperation between micro, small and medium-sized enterprises
and research institutions from EU funds under the pilot programme “the Research Voucher”

Słowa kluczowe: innowacyjność, fundusze europejskie, przedsiębiorstwa, jednostki badawczo-naukowe

Key words: innovation, European funds, enterprises, research and science institutions

Wstęp

W nowoczesnej gospodarce coraz większe znaczenie mają innowacyjne firmy wykorzystujące rozwiązania tworzone na podstawie badań prowadzonych przez naukowców w ośrodkach akademickich. Globalizacja, dynamiczne zmiany ekonomiczno-społeczne oraz rozwój gospodarki opartej na wiedzy wymuszają zmiany w obszarze edukacji i szkolnictwa wyższego w kierunku nowych form współpracy nauki i gospodarki.

Według najnowszego *Globalnego raportu konkurencyjności*, opracowanego przez Światowe Forum Ekonomiczne, Polska znajduje się dopiero na 64. miejscu (za Gambią, Wietnamem i Rosją) w rankingu, który ocenia współpracę szkół wyższych z podmiotami gospodarczymi. Nasze uczelnie uzyskują również niewielkie dochody z działalności badawczej, sprzedaży patentów oraz usług – w roku 2009 było to łącznie jedynie 18,4 mln PLN. Dla porównania w roku 2002 Uniwersytet Columbia

dzięki samym licencjom zarobił ponad 143 mln USD, a Massachusetts Institute of Technology – przeszło 77 mln USD [Cieśliński, 2011].

W niniejszym opracowaniu autorzy, na podstawie analizy Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007–2013 (RPO WK-P) i przeprowadzonych przez Urząd Marszałkowski w Toruniu konkursów (w ramach działania 5.4 Wzmocnienie regionalnego potencjału badań i rozwoju technologii) oraz literatury przedmiotu, poruszają kwestie dotyczące wsparcia współpracy nauki z biznesem ze środków europejskich w ramach programu regionalnego. Celem przeprowadzonych analiz jest ocena pilotażowego programu „Voucher Badawczy” oraz współdziałania ośrodków naukowo-badawczych z przedsiębiorstwami regionu kujawsko-pomorskiego.

1. Wspieranie współpracy świata nauki i przedsiębiorstw w regionie kujawsko-pomorskim z funduszy europejskich

W kończącym się obecnie programowaniu funduszy unijnych na lata 2007–2013 dla Polski przewidziano środki w wysokości 67,3 mld euro, z czego około 25% rozdzielono pomiędzy 16 regionalnych programów operacyjnych. Przekazanie części środków pomocowych na poziom regionalny ma zagwarantować najlepsze ich wykorzystanie, zgodnie z planami rozwojowymi i rzeczywistymi potrzebami każdego regionu.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego podzielono na osiem osi priorytetowych. Łączna wartość środków zaangażowanych w realizację planowanych działań wyniesie około 1 245 mln euro, z czego 1 118,8 mln euro będą stanowić fundusze publiczne, w tym 167,8 mln euro – krajowe środki publiczne. Z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego będzie pochodziło 951 mln euro [Szczegółowy opis..., 2013, s. 9]. Najwięcej z tej kwoty, bo aż 26,5%, przeznaczono na projekty realizowane w ramach 5 Osi Priorytetowej, której cel stanowi „wzmocnienie konkurencyjności przedsiębiorstw województwa kujawsko-pomorskiego, w tym wzrost ich potencjału ekonomicznego, innowacyjnego, wzrost przedsiębiorczości oraz zwiększenie zatrudnienia” [Szczegółowy opis..., 2013, s. 96]. Uzasadnieniem dla tak sformułowanego celu oraz alokowania ponad jednej czwartej dostępnych funduszy na jego realizację jest duże znaczenie przedsiębiorstw, szczególnie z sektora MŚP, dla rozwoju regionu jako czynnika łagodzącego problemy na rynku pracy oraz zwiększającego potencjał ekonomiczny. W ramach tej osi wyodrębniono m.in. Działanie 5.4 – Wzmocnienie regionalnego potencjału badań i rozwoju technologii – którego celem jest wykorzystanie potencjału nauki i jednostek badawczo-rozwojowych dla wzrostu konkurencyjności regionu. Przewidywana alokacja finansowa na wsparcie projektów przyczyniających się do realizacji celów tego działania wynosi około 96 mln euro, w tym 65 mln euro z EFRR [Szczegółowy opis..., 2013, s. 121–126]. Środki te zostały rozdzielone na projekty kluczowe oraz projekty konkursowe. W tabeli 1 przedstawiono najważniejsze informacje dotyczące dwóch konkursów przeprowa-

dzonych dotychczas w ramach tego działania. Dwa kolejne konkursy zaplanowano w 2013 roku [*Wieloletni harmonogram...*, 2013].

Tabela 1. Realizacja projektów konkursowych w ramach działania 5.4. RPO W-KP na lata 2007–2013

Konkurs	Rezultaty
<p>RPOWKP Nr 48/V/5.4/2010</p>	<p>Konkurs o charakterze otwartym, ogłoszony 12 sierpnia 2010 roku. Nabór wniosków rozpoczął się 21 września 2010 i tego samego dnia został zakończony, ponieważ przekroczona została wartość 130% alokacji środków przewidzianych w ramach konkursu. Wnioskodawcy złożyli 9 wniosków na łączną kwotę dofinansowania ponad 176 mln PLN. Na etapie oceny formalnej wynik pozytywny uzyskało 6 wniosków, z czego dwa wnioski zostały następnie odrzucone z powodu niespełnienia kryteriów oceny merytorycznej. W efekcie przeprowadzonej procedury konkursowej, zakończonej dopiero 31 października 2011 roku, nie wyłoniono żadnego projektu do dofinansowania. Było to spowodowane wycofaniem przez wnioskodawców (przedsiębiorstwa biznesmena R. Karkosika) wszystkich wniosków, które uzyskały ocenę pozytywną na obydwu etapach oceny [Ciechoński, 2011].</p>
<p>RPOWKP 77/V/5.4./2011</p>	<p>Konkurs ogłoszono 29 listopada 2011 roku jako konkurs zamknięty z etapem preselekcji. 2 marca 2012 roku zakończono nabór wniosków preselekcyjnych o dofinansowanie projektów. W ramach naboru złożono 16 wniosków o dofinansowanie projektów na łączną kwotę 10,7 mln PLN wnioskowanego dofinansowania. Konkurs nie został jeszcze zakończony – przewidywany termin jego rozstrzygnięcia to kwiecień 2013 roku. Do wsparcia w ramach konkursu przewidziano projekty mające na celu zakup usług badawczo-rozwojowych na rzecz przedsiębiorstw, istotnych dla przedsiębiorcy w trakcie opracowywania nowego lub ulepszanego produktu oraz zmian procesowych w przedsiębiorstwie, skutkujące ich wdrożeniem w prowadzonej działalności gospodarczej, wprowadzeniem na rynek nowych lub ulepszonych produktów/usług lub mające na celu dokonywanie zasadniczych zmian procesu produkcyjnego.</p>

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Marszałkowskiego Województwa Kujawsko-Pomorskiego w Toruniu.

W ramach projektów kluczowych dofinansowanych w ramach Działania 5.4 marszałek województwa przeznaczył środki na realizację następujących projektów:

- Budowa Interdyscyplinarnego Centrum Nowoczesnych Technologii (ICNT) Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, które będzie pierwszą jednostką toruńskiego uniwersytetu powołaną wyłącznie do prowadzenia badań naukowych. Wyniki tych badań mają być cennym wsparciem dla przedsiębiorstw, parków przemysłowych i organizacji naukowo-badawczych. Wyposażony w 60 nowoczesnych laboratoriów gmach ICNT ma stanowić miejsce współpracy fizyków, informatyków, chemików, biologów i innych naukowców z przedsiębiorcami. W badaniach mają uczestniczyć także uczeni z innych ośrodków, krajowych i zagranicznych – uczelnia opracowała już listę pierwszych projektów. W planach są m.in. prace nad innowacyjnymi terapiami nowotworów, nowymi zastosowaniami tomografów optycznych, plastrami z przedzdy niewielkiego

owada – chruścika, badania nad ludzkimi emocjami, temperamentem i zaburzeniami psychicznymi. Inwestycja ma być gotowa w 2013 roku, a jej całkowity koszt wyniesie 71,5 mln PLN [Walołoch, 2011; Czarnecki, 2010].

- Laboratoria badawcze na miarę XXI wieku na Uniwersytecie Technologiczno-Przyrodniczym im. J. i J. Śniadeckich w Bydgoszczy (UTP) – projekt o wartości ponad 57 mln PLN obejmuje budowę i wyposażenie Regionalnego Centrum Innowacyjności, w ramach którego powstanie 28 specjalistycznych regionalnych laboratoriów badawczych na wszystkich wydziałach bydgoskiego UTP. Będą w nich prowadzone badania z obszaru nauk technicznych i przyrodniczych [*Geneza i zadania...*, 2013].
- Włocławski Inkubator Innowacji i Przedsiębiorczości – zadaniem Inkubatora jest wspomaganie tworzenia oraz rozwoju podmiotów gospodarczych, w tym o innowacyjnym charakterze działalności, pozyskiwanie zewnętrznych środków finansowych na świadczenie usług doradczych i szkoleniowych wspierających zakładanie i prowadzenie działalności gospodarczej, z nastawieniem głównie na firmy o innowacyjnym charakterze. Realizacja projektu ma się przyczynić do ożywienia gospodarczego i aktywizacji mieszkańców Włocławka – do 2015 roku utworzonych zostanie 90 miejsc pracy [Włocławski Inkubator..., 2013].
- Realizowany przez Kujawsko-Pomorski Związek Pracodawców i Przedsiębiorców program pilotażowy „Voucher Badawczy”, który ma ułatwić transfer wiedzy i doświadczeń ze sfery badań do biznesu (projekt ten jest przedmiotem rozważań w niniejszym artykule i zostanie omówiony szczegółowo w dalszej części pracy).

2. Cele, założenia i konkursy programu „Voucher Badawczy”

Wsparty z funduszy europejskich w ramach Działania 5.4 RPO WK-P projekt „Program pilotażowy w województwie kujawsko-pomorskim »Voucher Badawczy«” ma ułatwić transfer wiedzy i doświadczeń ze sfery nauki do biznesu [Kujawsko-Pomorski Związek..., 2013]. W efekcie jego realizacji ma nastąpić rozwój mikro, małych i średnich przedsiębiorstw w regionie kujawsko-pomorskim oraz stymulacja wykorzystania infrastruktury badawczo-rozwojowej i innych działań wspierających transfer technologii do przedsiębiorców.

Całkowita wartość tego projektu wyniosła 8 080 618,00 PLN i cała ta kwota została sfinansowana z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Celem projektu było wsparcie mikro, małych i średnich przedsiębiorstw województwa kujawsko-pomorskiego w zakresie realizacji prac badawczo-rozwojowych wprowadzających w firmie innowacje poprzez udzielanie dotacji w formie vouchera badawczego. Planowano, że z pomocy tej skorzysta co najmniej 170 innowacyjnych przedsiębiorstw z regionu [Kujawsko-Pomorski Związek..., 2013].

W ramach programu wsparcie było udzielane w dwóch formach [Kujawsko-Pomorski Związek..., 2013]:

1. Typ 1 vouchera badawczego – na pierwszy kontakt z jednostką naukową przeznaczony dla wnioskodawców, którzy nigdy nie korzystali ze współpracy z jednostkami naukowymi. Maksymalna wartość wsparcia w ramach tej formy wynosiła 25 000 PLN i możliwe było otrzymanie dofinansowania na pokrycie 100% wydatków kwalifikujących się do objęcia wsparciem;
2. Typ 2 vouchera badawczego – na rozwój współpracy badawczo-rozwojowej przeznaczony dla wnioskodawców, którzy prowadzili już współpracę z jednostkami naukowymi. Maksymalna kwota wsparcia w tym przypadku wynosiła 50 000 PLN, przy czym wartość dofinansowania mogła pokrywać do 80% wydatków kwalifikowalnych.

Wnioskodawca mógł tylko raz skorzystać ze wsparcia w postaci vouchera danego typu, przy czym przedsiębiorca, który skorzystał z vouchera badawczego typu 1, mógł ubiegać się o dofinansowanie w ramach vouchera badawczego typu 2. Efektem wykonanej przez jednostkę naukową usługi badawczo-rozwojowej na rzecz przedsiębiorcy powinno być opracowanie nowych lub ulepszonych wyrobów (produktów, usług) albo procesów w przedsiębiorstwie.

W ramach projektu zaplanowano przeprowadzenie czterech konkursów. Wszystkie zostały zakończone w latach 2011–2012. W roku 2013 realizowany jest proces rozliczania i monitorowania udzielonego wsparcia. Efekty przeprowadzonych konkursów zaprezentowano w tabeli 2.

Tabela 2. Charakterystyka konkursów w ramach programu pilotażowego w województwie kujawsko-pomorskim „Voucher Badawczy”

Konkurs	Opis
Konkurs 1	Pierwszy nabór wniosków miał miejsce w okresie 20.10.2011–21.11.2011. Do Biura Projektu wpłynęło 76 wniosków, z czego 58 zostało rozpatrzonych pozytywnie. Z wniosków, które otrzymały wsparcie, 49 dotyczyło pierwszego kontaktu z jednostką naukową, a 9 rozwoju podjętej już współpracy. Najwięcej planowanych przedsięwzięć badawczych związanych było z innowacyjnością w dziedzinie elektroniki, informatyki i telekomunikacji – 21, chemii, biotechnologii i przemysłu spożywczego – 14, przemysłu mechanicznego – 12, budownictwa i materiałów budowlanych – 6, natomiast 5 dotyczyło innych zagadnień. Najwięcej projektów zrealizują wydziały Uniwersytetu Technologiczno-Przyrodniczego w Bydgoszczy – 31 wniosków; następnie Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu i Wyższa Szkoła Gospodarki w Bydgoszczy – po 7 wniosków, Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy – 2 wnioski, Wyższa Szkoła Bankowa w Toruniu – 1 wniosek. 10 wniosków dotyczyło różnych jednostek naukowych spoza województwa kujawsko-pomorskiego. Wsparcie w ramach vouchera typu 1 otrzymało 49 przedsiębiorców, natomiast w ramach vouchera typu 2 – 9 podmiotów.

Konkurs	Opis
Konkurs 2	Drugi nabór wniosków odbył się w okresie 19.03.2012–30.03.2012. O dotacje na innowacyjne badania ubiegało się 72 przedsiębiorców (w tym 53 wnioski dotyczyły pierwszego kontaktu z jednostką naukową, a 19 rozwoju podjętej już współpracy). Złożono 26 wniosków z dziedziny mechaniki, elektromechaniki i elektrotechniki, 24 z dziedziny informatyki i telekomunikacji, 7 dotyczących biotechnologii, chemii i przetwórstwa spożywczego, 4 z zakresu budownictwa oraz 11 wniosków z innych dziedzin. Połowa wnioskodawców (36) zakładała współpracę z Uniwersytetem Technologiczno-Przyrodniczym im. Jana i Jędrzeja Śniadeckich w Bydgoszczy. Współpracę z Uniwersytetem Mikołaja Kopernika w Toruniu (łącznie z Collegium Medicum w Bydgoszczy) planowało 9 przedsiębiorców, z Wyższą Szkołą Gospodarki – 8, Uniwersytetem Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy – 3, Wyższą Szkołą Bankową – 2 i Bydgoską Szkołą Wyższą – 1. Zlecenie badań Przemysłowemu Instytutowi Automatyki i Pomiarów – Oddział Badawczo-Rozwojowy Urządzeń Sterowania Napędów w Toruniu planowały 3 firmy. Pozostałe wnioski dotyczyły współpracy z instytucjami naukowymi spoza województwa kujawsko-pomorskiego. Ostatecznie dofinansowanie w ramach vouchera typu 1 otrzymało 34 wnioskodawców, a w ramach vouchera typu 2 – 18 wnioskodawców.
Konkurs 3	Wnioski w ramach trzeciego konkursu składano w dniach 18.06.2012–29.06.2012. W odpowiedzi na konkurs wpłynęło 59 wniosków, w tym 38 w ramach vouchera typu 1 oraz 21 vouchera typu 2. Wnioski dotyczyły następujących dziedzin: mechaniki, elektromechaniki i elektrotechniki – 24, informatyki i telekomunikacji – 19, biotechnologii, chemii i przetwórstwa spożywczego – 10, budownictwa – 1, innych dziedzin gospodarki – 5. Przedsiębiorcy wskazali zamiar podjęcia współpracy z następującymi instytucjami naukowymi z województwa kujawsko-pomorskiego: Uniwersytetem Technologiczno-Przyrodniczym w Bydgoszczy – 30 firm, Uniwersytetem Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy – 11, Uniwersytetem Mikołaja Kopernika w Toruniu – 6, Wyższą Szkołą Bankową w Toruniu – 2, Wyższą Szkołą Gospodarki w Bydgoszczy – 2, Przemysłowym Instytutem Automatyki i Pomiarów – Oddział Badawczo-Rozwojowy Urządzeń Sterowania Napędów w Toruniu – 2 i Towarzystwem Naukowym w Toruniu – 2. Natomiast 6 przedsiębiorców wybrało do współpracy jednostki naukowe spoza województwa kujawsko-pomorskiego. Dofinansowanie otrzymało 25 przedsiębiorców rozpoczynających współpracę z jednostkami naukowymi oraz 17 podejmujących kolejną współpracę z jednostkami naukowymi.
Konkurs 4	Ostatni nabór wniosków o udzielenie wsparcia w formie vouchera badawczego miał miejsce w dniach 17.09.2012–28.09.2012. O dotacje na innowacyjne badania ubiegało się 76 przedsiębiorców, spośród których ocenę pozytywną otrzymało 48 wniosków. Ze względu na wyczerpanie środków dofinansowanie otrzymało jedynie 47 wnioskodawców. Z wniosków, które otrzymały wsparcie, 14 dotyczyło pierwszego kontaktu z jednostką naukową, a 33 rozwoju podjętej już współpracy (1 wniosek pomimo pozytywnej oceny nie uzyskał dofinansowania z powodu braku środków finansowych).

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Kujawsko-Pomorskiego Związku Pracodawców i Przedsiębiorców, *Voucher Badawczy*, <http://www.vb.kpzpip.pl>.

3. Ocena programu „Voucher Badawczy”

Projekt „Voucher Badawczy” jest obecnie na etapie rozliczania i monitoringu. W sumie w ramach czterech konkursów przedsiębiorcy złożyli 283 wnioski, natomiast dofinansowanie otrzymało 199 podmiotów – w tym 122 w ramach vouchera typu 1 oraz 77 w ramach vouchera typu 2. Przedstawione dane potwierdzają, iż w regionie istnieje

zapotrzebowanie w zakresie promocji i wsparcia współpracy jednostek naukowych i przedsiębiorców, a co więcej, przedsiębiorcy dostrzegają konieczność podjęcia takiej współpracy. Dyrektor działu rozwoju przedsiębiorstwa Optiguard, będącego jednym z beneficjentów programu, przyznał: „Kiedyś sami próbowaliśmy robić badania, ale toruński uniwersytet jest znacznie lepiej wyposażony w sprzęt badawczy niż nasza firma. Poza tym zależy nam na czasie i otrzymaniu kilku wyników, z których później, miejmy nadzieję, wybierzemy najlepsze dla firmy rozwiązanie” [„Gazeta Pomorska”, 2012]. Optiguard otrzymał wsparcie na badania w zakresie stworzenia czujnika zabezpieczającego urządzenia przed kradzieżami (np. w hipermarketach). Wśród beneficjentów programu na uwagę zasługuje firma Druk-Intro SA z Inowrocławia, która dzięki współpracy z UTP w Bydgoszczy stworzyła innowację technologiczną docenioną w konkursie zorganizowanym w 2012 roku przez Toruńską Agencję Rozwoju Regionalnego (wygrała w kategorii innowacyjna technologia). W linii produkcyjnej przedsiębiorstwa zamontowano chromatograf i urządzenie czyszcząco-suszące, dzięki czemu możliwe jest wyeliminowanie lotnych związków chemicznych w produkcji książeczek dla dzieci [Ciechoński, 2012]. Z kolei przedsiębiorstwo Famor otrzymało voucher na podjęcie współpracy z naukowcami z wydziału inżynierii mechanicznej UTP w Bydgoszczy w celu stworzenia naświetlacza przeciwwybuchowego, służącego do oświetlania przestrzeni zagrożonych wybuchem, między innymi na pokładach i w ładowniach statków, w składach paliw, w przemyśle chemicznym i przetwórstwie ropy naftowej [Paczevska, 2012]. W wielu spośród 199 przedsiębiorstw, które otrzymały wsparcie, efektem otrzymanej dotacji było wprowadzenie innowacji na skalę krajową, a nawet światową. Zdarzyły się jednak również innowacje o charakterze mikro, tzn. rozwiązania innowacyjne dla danego podmiotu, np. firma Organza otrzymane pieniądze przeznaczyła na stworzenie portalu Kujawsko-Pomorskich Targów Ślubnych [Paczevska, 2012].

Słabszą stroną programu „Voucher Badawczy” były niestety niewielkie kwoty wsparcia. Środki rzędu 25 tys. PLN i 50 tys. PLN mogą być wystarczające na pokrycie kosztów tylko niektórych badań nad innowacyjnymi rozwiązaniami. Ponadto wiele projektów zrealizowanych w regionie, mających dużo mniejsze znaczenie dla rozwoju gospodarczego i społeczeństwa, dysponowało wyraźnie większymi budżetami. Dostrzegli to również organizatorzy tego programu i w kolejnej edycji „Vouchera Badawczego” planują podniesienie udzielanego wsparcia oraz wprowadzenie vouchera grupowego, aby kilka firm razem mogło otrzymać większe środki [Paczevska, 2012].

Zrealizowany przez Kujawsko-Pomorski Związek Pracodawców i Przedsiębiorców program pilotażowy „Voucher Badawczy” potwierdził, że współpraca nauki z biznesem jest możliwa i przynosi obu stronom wymierne korzyści. Niestety zarówno w województwie kujawsko-pomorskim, jak i w pozostałych polskich regionach kontakty przedsiębiorstw i jednostek badawczo-naukowych są w początkowej fazie rozwoju. Należy zatem podejmować działania w kierunku inicjowania, rozwijania i intensyfikowania tej współpracy, wykorzystując w tym celu między innymi fundusze europejskie przyznane Polsce w kolejnej, być może już ostatniej, perspektywie finansowej – na lata 2014–2020.

Podsumowując osiągnięcia, ale również porażki regionu kujawsko-pomorskiego w zakresie wydatkowania pomocy unijnej w obecnym programowaniu, marszałek województwa P. Całbecki wskazał, iż „zabrakło determinacji, aby – przekazując środki beneficjentom – oczekiwać powiązania ich projektów z rozwojem gospodarczym. Nie udało się też dotąd stworzyć skutecznego mechanizmu, dzięki któremu odbywałby się realny transfer badań naukowych do naszej gospodarki. Okazało się, że nie ma pomysłów w regionie na realny transfer wiedzy do gospodarki. Ta gorzka lekcja zmusza do pogłębionej refleksji. Musimy zbudować kompetentny zespół ludzi, który weźmie na siebie ciężar odpowiedzialności za stymulowanie naszych ośrodków akademickich do takich dociekań naukowych, które znajdą zastosowanie w gospodarce i życiu społecznym. To trudne zadanie, ale musimy się tego podjąć, ponieważ na świecie znajdujemy liczne dowody, że jest to możliwe. Środowiska naukowe wciąż żyją w swoim świecie, a biznes w swoim. Powołamy instytucję, która wypełni tę lukę w naszym regionie i stworzy platformę styku biznesu z nauką” [Ciechoński, 2013]. Kolejna unijna perspektywa finansowa stwarza szansę zrealizowania tych zapewnień.

Zakończenie

Ostatni raport *Innovation Union Scoreboard* wskazuje, że polscy przedsiębiorcy wciąż obawiają się nowatorskich rozwiązań i zbyt często podążają utartymi ścieżkami. Taki model pozwala czasami prowadzić z powodzeniem działalność, jednak uniemożliwia osiągnięcie sukcesu na skalę międzynarodową. Dostrzegając znaczenie innowacji dla rozwoju społeczno-gospodarczego, polski rząd zwiększa nakłady na finansowanie sektora badań i rozwoju; pojawiają się także różne programy finansujące badania dla przemysłu, powstają ultranowoczesne laboratoria. Zdaniem minister nauki i szkolnictwa wyższego prof. Barbary Kudryckiej polska nauka jest gotowa w coraz większym stopniu angażować się w rozwój gospodarczy kraju, jednak – jak głosi podstawowa prawda – wzrost podaży nie wystarczy, musi rosnąć popyt, czyli zapotrzebowanie przemysłu na wyniki badań [Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, 2012]. Polscy menedżerowie nie doceniają potencjału badawczego, który drzemie w zasobach polskich uczelni i ośrodków naukowo-badawczych. Poza tym na tle USA czy krajów UE polskie przedsiębiorstwa stosunkowo niewiele wydają na prace badawczo-rozwojowe¹.

¹ W Polsce ponad 61% środków z budżetu państwa jest przeznaczanych na działalność B + R, pozostałe koszty pokrywają przedsiębiorstwa. Na świecie ta relacja jest odwrotna. Według GUS we wszystkich firmach przemysłowych innowacyjność spada. Za aktywne innowacyjnie uważa się 40% wszystkich firm w UE. W Polsce w sektorze przemysłu jest 23,9%, a w handlu 21,5%, podczas gdy na przykład w Niemczech jest to odpowiednio 72,8% i 57,7%. Z badań PKPP Lewiatan wynika, że biznes często rezygnuje z nowoczesności, bo ta jest kosztowna – firmy wolą konkurować niską ceną. Dla porównania japoński koncern Toyota przeznacza na działalność B + R ok. 7 mld USD rocznie. Polscy liderzy – BRE Bank, Bioton, Telekomunikacja Polska, Netia, Asseco Poland i Orlen – wydają w tym celu ok. 80 mln PLN.

Czas pokaże, jak rozwinię się współpraca biznesu i nauki w Polsce oraz w regionie kujawsko-pomorskim. Obecnie znajduje się ona w początkowym okresie rozwoju. Z pewnością znajdują się zarówno przedsiębiorcy, jak i przedstawiciele kadry naukowej, którzy chętnie, w imię wspólnych interesów, podejmą taką współpracę, przyczyniając się tym samym do podniesienia innowacyjności regionu oraz zwiększenia konkurencyjności zarówno przedsiębiorstw, jak i uczelni². Każdy zrealizowany wspólny projekt przedsiębiorstwa i uczelni, niezależnie od jego wielkości, będzie powodował pozytywną zmianę nastawień społecznych i pogłębianie kultury przedsiębiorczości w środowisku naukowym. Na obecnym etapie rozwoju tego nurtu w Polsce jest to bardzo istotne. Efekty współpracy obu sfer będą miały znaczenie dla regionu, w którym będzie się ona odbywała. W wyniku rozwoju akademickiej przedsiębiorczości swoje zastosowanie w przemyśle mogą znaleźć opracowane w uczelnianych laboratoriach innowacyjne technologie, produkty, itp. Korzyścią dla przemysłu może być także bezpośrednie angażowanie pracowników naukowych do badań prowadzonych w przedsiębiorstwach. Takie rozwiązania będą jednak wymagały wypracowania zasad (modelu) współpracy zadowalających obie strony.

Z badania fokusowego przeprowadzonego w ramach projektu „inLAB – innowacyjne laboratorium współpracy nauki i biznesu – grupa: przedsiębiorcy” wynika, iż współpraca przedsiębiorców z ośrodkami naukowymi i uczelniami wyższymi wykracza obecnie poza granice regionu kujawsko-pomorskiego, ponieważ regionalne ośrodki nie są w stanie zaoferować adekwatnych do oczekiwanych badań i działań wdrożeniowych. Z tego względu firmy z województwa współpracują z politechnikami w Warszawie, Gdańsku oraz we Wrocławiu [Markiewicz, Ratajczak, 2011]. Niemniej opisane powyżej i sfinansowane ze środków europejskich projekty powinny dać w niedalekiej przyszłości wymierne korzyści w zakresie współpracy nauki z biznesem, przyczyniając się tym samym do zwiększenia konkurencyjności zarówno przedsiębiorstw, jak i uczelni województwa kujawsko-pomorskiego.

Bibliografia

1. Ciechoński T., *Calbecki: Musimy wydać 1,68 mld euro. Jak?*, „Gazeta Wyborcza” z dnia 16.03.2013 r.
2. Ciechoński T., *Nasze firmy przyszłości. Zobacz, czym się zajmują*, „Gazeta Wyborcza” z dnia 19.10.2012 r.

² Na terenie województwa kujawsko-pomorskiego działa 5 publicznych szkół wyższych, 17 niepublicznych oraz 3 seminaria duchowne. Spośród szkół publicznych tylko jedna, Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy im. J. i J. Śniadeckich w Bydgoszczy, jest uczelnią, której zasadniczy profil jest nakierowany na kształcenie w kierunkach technicznych. Pozostałe szkoły publiczne prowadzą kształcenie przede wszystkim w kierunkach nietechnicznych. Wśród niepublicznych szkół wyższych zdecydowanie przeważają szkoły kształcące w kierunkach nietechnicznych (głównie humanistycznych, prawniczych, ekonomicznych), a te, które kształcą także w kierunkach technicznych, są nieliczne i mają niewielką liczbę studentów (np. Wyższa Szkoła Środowiska w Bydgoszczy czy Wyższa Szkoła Zarządzania Środowiskiem w Tucholi).

3. Ciechoński T., *Nikt nie zasłużył na dotację – w puli było 38 mln*, „Gazeta Wyborcza” z dnia 03.11.2011 r.
4. Cieśliński P., *Jak zarobić na nauce?*, „Gazeta Wyborcza” z dnia 16.05.2011 r.
5. Czarnecki M., *Naukowcy zrobią biznes na swoich wynalazkach*, „Gazeta Wyborcza” z dnia 27.01.2010 r.
6. „Gazeta Pomorska”, *Toruński biznes wyciąga ręce do naukowców*, artykuł z dnia 24.02.2012 r., <http://www.pomorska.pl>.
7. Geneza i zadania Regionalnego Centrum Innowacyjności, <http://www.utp.edu.pl/uczelnia/regionalne-centrum-innowacyjnosci.html>.
8. Kujawsko-Pomorski Związek Pracodawców i Przedsiębiorców, *Voucher Badawczy*, <http://www.vb.kpzpip.pl>.
9. Markiewicz P., Ratajczak R., *Raport z badania fokusowego w ramach projektu inLAB – innowacyjne laboratorium współpracy nauki i biznesu. Grupa: przedsiębiorcy*, Bydgoszcz 2011.
10. Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego (2012), *Innowacje to odwaga myślenia*, <http://www.nauka.gov.pl/ministerstwo/zdaniem-ministra/zdaniem-ministra/arttykul/innowacje-to-odwaga-myslenia>.
11. Paczewska K., *Voucher badawczy dla Famoru. Przedsiębiorco, naukowcy pomogą!*, „Gazeta Pomorska” strefa biznesu, z dnia 02.07.2012 r.
12. Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007–2013. Szczegółowy opis osi priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007–2013, Toruń, marzec 2013.
13. Waloch N., *UMK: Chruścik zagości w naukowej kuźni*, „Gazeta Wyborcza” z dnia 11.05.2011 r.
14. Wieloletni harmonogram konkursów RPO WK-P, <http://mojregion.eu>.
15. Włocławski Inkubator Innowacji i Przedsiębiorczości, <http://inkubator.wloclawek.pl>.

Evaluation of the support for cooperation between micro, small and medium-sized enterprises and research institutions from EU funds under the pilot programme “the Research Voucher”

The aim of this paper is to evaluate the pilot programme “the Research Voucher” funded from European funds under the Regional Operational Programme for Kujawsko-Pomorskie Voivodeship for the years 2007-2013, Action 5.4 Strengthening regional capacity for research and development of technology. This project aimed to support micro, small and medium-sized enterprises located in Kujawsko-Pomorskie voivodeship that cooperate with research and science institutions to develop and implement innovative solutions. Beneficiaries received subsidies in the form of a research voucher worth 25 000 PLN (for companies that have not benefited from the cooperation with research entities) and 50 000 PLN (for entrepreneurs who previously undertook such actions). The programme operator assumed that at least 170 innovative companies would benefit from such financial grants. In fact, 283 entrepreneurs submitted their applications, of which 199 received funds (including 122 companies that obtained the Research Voucher type 1 and 77 companies with the Research Voucher type 2).